

MĚSTSKÝ ÚŘAD LITOMYŠL

Odbor životního prostředí

Bří Šťastných 1000, 570 20 Litomyšl, pracoviště J.E.Purkyně 918, 570 20 Litomyšl

Vaše zn.	Značka/spis. značka/č.j.	Vyřizuje/tel./e-mail	Datum
	ZP/LAS	Mgr. Vratislav Laška, Ph. D.	2019-02-26
	SZ MěÚ Litomyšl 105832/2019	tel.: 461 653 425, fax: 461 653 414	
	ČJ MěÚ Litomyšl 14774/2019	vratislav.laska@litomysl.cz	

Vydání závazného stanoviska k zásahu do významného krajinného prvku (§ 4 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb.)

(dle § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu v platném znění)

Městský úřad Litomyšl, orgán ochrany přírody (dále jen OOP) věcně příslušný podle ustanovení § 77 odst. 1 písm. a) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (dále jen zákon) a místně příslušný podle § 61 odst. 1 písm. c) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (dále jen zákon o obcích) dle § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., o správním řízení v platném znění (dále jen správní řád) na základě žádosti o závazné stanovisko k zásahu do významného krajinného prvku vodního toku Desná a jeho údolní nivy vydává Pardubickému kraji, IČ: 708 92 822, sídlo Komenského náměstí 125, 532 11 zastoupenému na základě plné moci společností Česká stavební aliance, s. r. o., IČ: 247 95 488, sídlo Zelený pruh 95/97, 140 00 Praha 4 (dále jen žadatel) v souladu s § 4 odst. 2 zákona

souhlas se zásahem do významného krajinného prvku (dále jen VKP) vodního toku Desná a jeho údolní nivy,

který se týká realizace akce „Modernizace mostu ev. č. 358-015 Litomyšl“, při které by mělo dojít k modernizaci výše uvedeného stávajícího mostu přes Desnou na pozemcích p.č. 2360, 1764/1, 2353/24, 2353/22, 1860/3, 1861/1, 2361/3, vše v k.ú. Litomyšl.

Pro uskutečnění zásahů se stanovují tyto podmínky:

1. Kácení dřevin musí být provedeno takovým způsobem a v takovém období, aby při odstranění předmětných dřevin nedošlo k neodůvodněnému rušení či ohrožení organismů, pro něž břehový porost představuje stanoviště, zejména musí být provedeno s ohledem na hnízdění ptáků. Odstraněné dřeviny budou nahrazeny adekvátní výsadbou odpovídající náhradě dle kalkulačky oceňování dřevin AOPK ČR. Náhradní výsadba bude provedena nejpozději ke kolaudaci stavby.
2. Nad stavenišťem bude zbudována zemní hrázka a voda přes staveniště bude převedena zatrubněním. V případě, pokud to nebude z objektivních příčin možné (např. vysoký průtok), budou práce uzpůsobeny tak, aby v důsledku nich nedocházelo k zakažování vody delšímu než 6 hodin.
3. Před realizací stavby je nutné provést odlovení zde se nacházejících ryb v součinnosti se subjektem rybářsky hospodařícím na tomto vodním toku, tedy MO ČRS Litomyšl. O odlovu bude proveden záznam do stavebního deníku a budou zaznamenány zde ulovené ryby, a to konkrétně jejich druh a počet a tento soupis předán nejpozději při kolaudaci OOP. Z prostoru staveniště budou taktéž šetrným způsobem odstraněny kameny, které tam budou po dokončení stavby vráceny.
4. Po výkopových pracích budou stavební jámy utěsněny jílovým materiálem, případně geotextilií tak, aby nedocházelo k propadu vody z koryta vodního toku do podloží.

Odůvodnění

Orgán ochrany přírody (dále jen OOP) obdržel dne 16.1.2019 žádost o závazné stanovisko zásahu do VKP Desná a jeho údolní nivy, který souvisí s realizací akce „Modernizace mostu ev. č. 358-015 Litomyšl“ podle § 4 odst. 2 zákona od Pardubického kraje. Přílohou žádosti byla projektová dokumentace. Formu závazného stanoviska podle § 149 odst. 1 správního řádu, zvolil OOP v souvislosti s ustanovením § 90 odst. 1 zákona, který říká, že souhlasy a závazná stanoviska vydávaná podle tohoto zákona jako podklad pro rozhodnutí podle zvláštního právního předpisu jsou závazným

stanoviskem podle správního řádu. **Podle sdělení stavebního úřadu bude v této věci vydáno územní rozhodnutí.** OOP zjistil stav věci v místě samém dne 24.1.2019, z čehož učinil záznam, který je společně s fotodokumentací, založen ve spisu. Protože OOP zjistil stav věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti v souladu s § 3 správního řádu, tak přistoupil k vydání tohoto závazného stanoviska.

Shromážděné podklady

Projektová dokumentace

Předložená projektová dokumentace akce „Modernizace mostu ev. č. 358-015 Litomyšl“ řeší modernizaci stávajícího mostu na silnici II/358 přes Desnou. Stávající most je jednopolevý, tvořený železobetonovými prefabrikáty na kamenných opěrách. Deska mostovky je na konci životnosti, nosná výztuž obnažená a zkorodovaná. Nový most je navržen jako rámový z monolitického betonu. Součástí rekonstrukce mostu je rekonstrukce vozovky v celkové délce 140 m. Stavba je členěna na tři stavební objekty, SO 101 – Silnice II/358, SO 151 – Dopravně inženýrská opatření a SO 201 – Most ev. č. 358-015. V rámci SO 201 dojde ke kompletní demolicí stávajícího mostu a to včetně základových konstrukcí. Demolice proběhne postupným ubouráváním nosné konstrukce. Nejprve proběhne úprava terénu a vykácení dřevin v blízkosti demolice. Následně pak dojde k demolicí. Novou nosnou konstrukci tvoří rám ze železobetonu s jedním polem s rozpětím 8,6 m. Most je kolmý. Prostor pod mostem má být v rámci rekonstrukce upraven, koryto pod mostem má být dlážděno lomovým kamenem do betonu, plochy za křídly a podél rovnoběžných křídel budou zpevněny zádlázkou (rozsah cca 2 metrů nad i pod mostem).

Úřední záznam

Vodní tok Desná, je levostranným přítokem vodního toku Loučná, do které se vlévá mezi obcemi Tržek a Nová Sídla. Desná rozsáhlým lesním komplexu rozprostírajícím se mezi Budislaví a Borovou v nadmořské výšce 641 m n. m. a do Loučné se vlévá u Nových Sidel v nadmořské výšce 294 m n. m., přičemž délka toku je 27,8 km a celková plocha povodí činí 114,53 km². Desná pramení na kyselých horninách poličského krystalinika, pod obcí Budislav však přechází na druhohorní sedimenty.

Na lokalitě má mimo vlastní těleso mostu vodní tok přírodní břehy, na nichž je přítomen věkově i druhově diverzifikovaný kontinuální břehový porost složený ze stanovištně původních druhů dřevin odpovídajících biotopu L 2.2 údolních jasanoolšových luhů (jasan ztepilý, olše lepkavá, jilm horský, dub letní, javor klen, lípa srdčitá, brslen evropský, bez černý, střemcha obecná) s charakteristickým bylinným podrostem (sasanka hajní, sasanka pryskyřníkovitá, popenec obecný, orsej jarní, svízel přítula, česnáček lékařský, kopřiva dvoudomá, křivatec žlutý, prvosienka vyšší, ptačinec velkokvětý, pitulník žlutý, zapalice žluťuchovitá). Břehový porost společně s vodním tokem představuje biotop pro rozličné druhy ptactva (skorec vodní, ledňáček říční, pěvuška modrá, střízlík obecný, drozd kvíčala, mlynařík dlouhoocasý).

Substrát dna koryta je substrát dna převážně kamenitý na písčitém podkladu s příměsí hrubšího štěrku, kdy kamenitou složku tvoří opuka. Z hlediska výskytu ryb lze obecně odkázat na Lašku (2014) a konstatovat, že v Desné vyskytují vranka obecná, mihule potoční, pstruh potoční, mřenka mramorovaná či hrouzek obecný. Bentickému společenstvu bezobratlých živočichů dle Lašky (2014) početně i biomasou dominují blešivec potoční a chrostík *Allogamus auricollis*. Z dalších indikačně významných bentických druhů uvádí výskyt ohroženého druhu pošvatky *Perloides dispar*, nebo po celém toku hojně se vyskytujícího zranitelného druhu ploštěnka potoční. Nachází se zde plnohodnotné bentické společenstvo, v které jsou zastoupeny všechny ekologické skupiny jako drtiči, kouskovači, seškrabávači, sběrači i predátoři.

Závěrem lze konstatovat, že vodní tok Desná je především v horní části toku zřejmě ekologicky nejvhodnějším vodním tokem Litomyšlska, jeho hodnota však směrem po proudu klesá vlivem různých faktorů, přesto je velmi nadprůměrná. Předmětný mostek se nachází mimo intravilán.

Správní úvaha

V ustanovení § 3 odst. 1 písm. b) zákona je specifikován pojem významný krajinný prvek. Mimo jiné jsou v tomto ustanovení jako VKP taxativně vymezeny lesy, rašeliniště, **vodní toky**, rybníky, jezera a **údolní nivy**. Podle § 4 odst. 2 zákona jsou významné krajinné prvky chráněny před poškozováním a ničením a k zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku

nebo snížení jeho ekologicko–stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit závazné stanovisko OOP.

V § 4 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí v platném znění, je ekologická stabilita schopnost ekosystému vyrovnávat změny způsobené vnějšími činiteli a zachovávat své přirozené vlastnosti a funkce. Begon et al. 1997 charakterizují ekologickou stabilitu jako schopnost ekosystému zachovat se i za působení rušivých vlivů a reprodukovat své charakteristiky, přičemž ekologickou stabilitu určují dva faktory a to resistance a resilience. Resistance, kterou se rozumí schopnost odolávat nepříznivým vlivům. Resilience je pak schopnost ekosystému vrátit se po určitém narušení do původního stavu.

Vodní toky jsou svou povahou lineární, s jednosměrným proudem, typický je pro ně též proměnlivý průtok a neustálý pohyb substrátu dna, které je tak velmi nestabilním prostředím. Relativně nepatrná šířka toků (vzhledem k jejich délce) také znamená, že jsou velmi ovlivňovány okolními terestrickými ekosystémy, **proto se za „jednotkový“ říční ekosystém často bere tok včetně jeho celé říční nivy.** Nejvýznamnějšími faktory, které určují složení říčních společenstev, a to jak obratlovců, tak i bezobratlých, jsou obsah kyslíku, pH, teplota vody a průtok, který silně ovlivňuje i disturbance říčního dna (Begon et al. 1997).

Z popisu vodního toku i údolní nivy a z charakteru stavby zřejmé, že samotná stavba je bodovým prvkem, který může ovlivnit vodní tok na delším úseku pouze při realizaci stavby například zakažením vody a chodu splavenin níže po proudu, a po své realizaci již pouze bodově na úseku kratším. Negativní vliv na vodní tok lze spatřit především v odpřírodnění břehů, které byly v minulosti opevněny pouze přímo v těle mostu, dno pak nebylo zpevněno vůbec. V předloženém stavu však lze konstatovat, že dojde k opevnění dna a břehů pouze v úseku nezbytně nutném, který je vzhledem k celkové délce vodního toku zanedbatelný.

Dále je zřejmé, že má dojít k odstranění dřevin, rostoucích na březích vodního toku, konkrétně jsou na kácení navrženy dvě dřeviny, a to jasan a olše, obě jsou tedy stanovištně původními dřevinami, jejichž funkci je nutné adekvátně nahradit. Na životě říčního společenstva se významně podílí břehová vegetace dvojím způsobem. Za prvé může tok zastíňovat a bránit tak autochtonní primární produkci nárostových řas a vodních rostlin. Za druhé opad listů je významným alochtonním zdrojem potravy pro celou škálu vodních živočichů a mikrobů. Toky (zejména jejich horní úseky) často protékají zalesněným územím a přísun alochtonního organického materiálu je dominantním zdrojem pro existenci celého společenstva. Dřeviny též zpevňují břehy koryt vodních toků.

Dále je třeba při realizaci stavby počítat se zakalováním vody a to především v navazujícím úseku vodního toku. Zvýšení zákalu a tedy i turbidity vede při dlouhodobém působení ke snížení fotosyntézy a ovlivnění reareace toků, níže k vypadávání sedimentu z toku a změně charakteru dna a v neposlední řadě také k poškození žaber ryb a zanášení těla a dýchacích orgánů bezobratlých živočichů. Proto je nutné tomuto jevu v co největší možné míře předejít. OOP požaduje, aby pokud to podmínky, především průtok dovolí, před stavbou byla nad staveništem provedena zemní hrázka a voda převedena do úseku pod stavbou zatrubněním. Pokud toto nebude možné, je nutné uzpůsobit práce v korytě tak, aby nedocházelo v důsledku realizace prací souvisejících s touto stavbou k zakalování vody delšímu než 6 hodin.

Vzhledem k předpokládanému pohybu mechanizace v korytě či případnému převedení vody a vyschnutí části vodního toku je nutné před realizací stavby oslovit subjekt rybářky hospodařící na vodním toku a provést kompletní odlovení rybí obsádky a její přemístění na úseky nad či pod stavbu. Je nutné odlovit všechny ryby, tedy i ty hospodářsky nevýznamné (vranky, mřenky či hrouzky). O provedení odlovu je nutné uvést záznam do stavebního deníku včetně počtu a druhu zde zaznamenaných ryb. Nutné je též z prostoru staveniště, přes který bude převedena voda odstranit kameny, na nichž se vyskytuje většina biomasy bentosu.

Poslední možný negativní vliv stavby na vodní tok souvisí s puklinovým geologickým podložím. Při narušení tohoto podloží a to někdy i do malých hloubek okolo 1 až dvou metrů může dojít jednak obnažení pramenů a drah podzemních vod či vytvoření propadu vody z koryta do podloží. Proto je nutné tomuto možnému negativnímu vlivu stavby předejít a v místech zásahu do podloží tyto odpovídajícím způsobem utěsnit.

OOP definoval čtyři negativní vlivy, které může realizace předmětné stavby znamenat ve vztahu k ochraně VKP. Zároveň je však možné tyto negativní vlivy kompenzovat.

Po zvážení veřejného zájmu na ochraně přírody, který OOP spatřuje v ochraně VKP vodní tok a jeho ekologicko-stabilizační funkce a zájmu na straně žadatele, OOP konstatuje, že realizací akce dojde pouze k minimálnímu dotčení VKP a realizace akce posílí ochranu VKP do budoucna, a tudíž je možné udělit souhlas se zásahem do VKP. K tomuto závěru došel OOP po uvážení dopadu zásahu na VKP.

Je zřejmé, že stavba si vyžádá kácení dřevin v úseku nad mostem. Kácení je nutné provést v období mimo rozmnožování ptactva či organismů na dřeviny vázaných. Odstranění dřevin je pak nutné adekvátním způsobem kompenzovat výsadbou geograficky původních druhů dřevin (olše lepkavá, jasan ztepilý, jilm drsný, lípa srdčitá), v rozsahu, který vyžaduje metodika MŽP ke kácení, tedy v počtu dle kalkulačky oceňování dřevin AOPK ČR.

V druhé omezující podmínce OOP upravuje realizaci prací, tak aby nedošlo ke dlouhodobému zakalování vody v toku. Voda by přes stavbou dotčený úsek měla být převedena v trubce, pokud to podmínky, tedy především průtok dovolí. Každopádně je nutné, aby nedocházelo k dlouhodobému zakalování vody, a s tím souvisejících negativních jevů na vodní tok (zvýšení turbidity, snížení fotosyntézy a reareace toku, změna charakteru dna níže - pokrývání vrstvou sedimentů), ale i samotné organismy (usazování jemných částic v žábrech ryb, zanášení žaber a povrchu těla bentosu), proto nebude nedocházet v jednom dni k zakalování vody v důsledku prací delšímu 6 hodin, a to především proto, že v Desné se vyskytují organismy typické pro pstruhová pásma vodních toků, které jsou náročné na obsah kyslíku ve vodě. Dlouhodobé zakalování by mohlo vést k jejich úhynu či poškození. Aby nedošlo k usmrcení zde se nacházejících ryb, bude před vlastní realizací stavby provedeno slovení rybí obsádky elektrickým agregátem, které je nutné zajistit v součinnosti se zde hospodařícím subjektem, tedy MO ČRS Litomyšl. Nutné je odlovení nejen velkých ryb, ale především menších druhů s nižší mobilitou. Ryby budou přemístěny do navazujících úseků vodního toku. Zároveň je nutné vhodným způsobem přemístit kameny z úseku vodního toku, který po dobu stavby nebude protékán, aby nedošlo k nadměrnému úhynu bentosu.

Poslední omezující podmínka, která požaduje utěsnění okolí výkopu buď geotextilií nebo jílovým materiálem, a to tak, aby nedocházelo k nežádoucímu propadu vody do podloží.

Podklady pro vydání závazného stanoviska: žádost o závazné stanovisko včetně příloh doručená OOP dne 16.1.2019 včetně projektové dokumentace, úřední záznam ze dne 24.1.2019 včetně fotodokumentace, Begon, M., Harper, J. L., Townsend, C. R. (1997): Ekologie: jedinci, populace a společenstva. Vydavatelství Univerzity Palackého, Olomouc, 949 pp..

Poučení o opravném prostředku

Toto závazné stanovisko nenahrazuje jiné souhlasy ani jiná stanoviska, zejména stavební povolení či jiné opatření příslušného vodoprávního úřadu či rozhodnutí ke kácení dřevin příslušného obecního úřadu.

Nedodržení podmínek tohoto stanoviska bude kvalifikováno jako protiprávní jednání nebo přestupek. Proti závaznému stanovisku se nelze odvolat. Odvolání proti obsahu závazného stanoviska lze podat až po vydání samostatného správního rozhodnutí ve věci samé odvoláním proti tomuto správnímu rozhodnutí, v rámci něhož lze napadnout celé závazné stanovisko nebo jeho části.

Ing. Olga Paclíková
vedoucí odboru ŽP

Obdrží:

Pardubický kraj, Komenského náměstí 125, 532 11 zastoupený Česká stavební aliance, s. r. o., Zelený pruh 95/97, 140 00 Praha 4

Povodí Labe, s. p., Víta Nejedlého 951, Hradec Králové

Stavební úřad, Městský úřad Litomyšl

ZO ČSOP Litomyšl, T. G. Masaryka 653, 570 01 Litomyšl

Východočeská pobočka České společnosti ornitologické, Zámek č. 2, 530 02 Pardubice

ZO ČSOP RYBÁK Svitavy, Dimitrovova 29, 568 02 Svitavy

MO ČRS Litomyšl, M. Švabinského 374, 570 01 Litomyšl